

Een preek van J.C. Philpot: De rivier des levens en de bomen aan haar oever

uitgesproken in de Eden Street Kapel, Hampstead Road, Londen op dinsdagavond 12 aug. 1851.

“Aan de beek nu, aan haren oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan, in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen, want zijne wateren vlieten uit het Heiligdom; en zijn vrucht zal zijn tot spijs, en zijn blad tot heling.” Ezechiël 47:12.

De laatste negen hoofdstukken van de Profeet Ezechiël behelzen veel, dat zeer verborgen is. U zult zich herinneren, dat ‘in de gezichten Gods’, de Profeet ‘gebracht werd in het land van Israël en gezet werd op een zeer hoge berg, en aan denzelfden was als een gebouw ener stad tegen het Zuiden’. Maar behalve deze stad wordt hem door Zijn Hemelse Gids een Tempel getoond, waarvan een uiterst nauwkeurige en bijzondere beschrijving gegeven wordt, en waarvan de Bouwer zijn breedte, lengte en verhoudingen meet. Het is thans niet nodig nader op deze bijzonderheden in te gaan. Maar één vraag rijst er meteen op, of dit deel van Gods Woord strikt letterlijk moet worden verstaan, of strikt figuurlijk. Sommigen, en wellicht de grote meerderheid, beschouwen de voorwerpen, die Ezechiël in een visioen worden getoond, louter als zinnebeelden van geestelijke en bevindelijke zaken.

Anderen hechten aan de verschillende zaken, die zo nauwkeurig beschreven worden een letterlijke betekenis, en geloven, dat deze alle zullen worden vervuld in tijden, die nog in de toekomst liggen. Welke van deze twee opvattingen de ware is, om daarover te beslissen, acht ik me niet bekwaam; maar ik zie niet, dat de ene opvatting noodzakelijkerwijs de andere uitsluit. Zelfs als we de letterlijke opvatting toestaan, dan sluit dat niet meer het geestelijke, dan het letterlijke bestaan van de oude tempel uit en de door God aangewezen inrichting ervan, dan de Ark en de Kandelaar, hun geestelijke betekenis uitsluiten.

Eén zaak is ten minste op een overvloedige wijze duidelijk, dat er een treffend verband bestaat tussen een deel van het visioen, dat Ezechiël zag, en datgene, dat geopenbaard werd aan de heilige Johannes in de Openbaringen. Want in Ezechiël 47, het hoofdstuk, waaruit de tekst genomen is, wordt een ‘beek’ aanschouwd, die stroomt van onder de deur des Huizes, en op de oevers hiervan groeien bomen, wier vruchten tot spijs waren, en wier bladeren tot heling. Welnu, dit is nagenoeg gelijk aan hetgeen de heilige Johannes zag in Openbaringen 22, waar hem in een gezicht getoond werd ‘een zuivere rivier van het water des Levens, klaar als kristal, voortkomende uit de Troon Gods en des Lams’.

Er is, echter, een verschil tussen de twee beschrijvingen, dat op zichzelf voldoende is om aan te tonen, dat ze figuurlijk moeten worden verstaan, want als ze letterlijk moesten worden vervuld, dan kon er niet zulk een verschil, noch zulk een tegenstrijdigheid zijn. Johannes zag niet meer dan één boom, ‘de Boom des Levens, die twaalf vruchtsoorten voortbracht, zijn vrucht gevende van maand tot maand’, maar Ezechiël zag bomen, talrijke bomen, ‘allerlei geboomte, dat geen twaalf vruchtsoorten voortbrengt, maar nieuwe vruchten in zijn maanden’.

In het beschouwen van deze woorden, wil ik, met Gods zegen, trachten, in een geestelijk en bevindelijk licht te onderzoeken:

- I. De beek, die Ezechiël zag stromen van onder de dorpei van het huis Oostwaarts.
- II. De bomen, die hij zag, groeiende aan haar oevers, welker blad nooit afviel, en welker vrucht nooit verging, de één medicijn leverende voor iedere kwaal en de ander voedsel voor iedere eetlust.

I. De Heere stelle ons in staat vanavond één of twee van deze helende bladeren te plukken, en iets van deze voedzame vrucht te eten,

a. De Profeet dan, werd door zijn Hemelse Gids gebracht tot de deur van het Huis, en ‘ziet, er vloten wateren uit, van onder de dorpel des Huizes naar het Oosten; want het voorste deel van het Huis

was tegen het Oosten; en de wateren daalden af van onderen uit de rechterzijde des huizes, van het Zuiden des altaars’.

Deze ‘wateren’ zijn duidelijk gelijk aan ‘de Rivier’, die Johannes zag. Maar wat was de geestelijke betekenis van deze ‘wateren’ en van deze rivier? De eeuwige liefde Gods tot de Kerk, zoals deze uitvloeit in de openbaringen van genade, barmhartigheid en Waarheid. Want Johannes zag deze ‘Rivier van het Water des Levens, voortkomende uit de Troon Gods en des Lams’.

En wat vloeit er anders uit de Troon Gods en des Lams dan de Rivier der eeuwige liefde? Want ‘God is liefde’; en Hij zegt tot de Kerk: ‘Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde’. Doch, daar de Kerk in haar gevallen staat dood is, moet deze derhalve worden opgewekt en levend gemaakt; het is dan ook voornamelijk en in het bijzonder een Rivier des Levens; en zo noemt Johannes haar nadrukkelijk, ‘een zuivere Rivier van het Water des Levens, klaar als kristal’. Aldus duidt het de mededeling aan van geestelijk leven aan de zielen der uitverkorenen. Deze Rivier had daartoe verschillende diepte- en breedte-graden. Deze Hemelse Gids ging uit naar het Oosten met een meetsnoer in Zijn hand, en Hij mat duizend ellen, en deed de Profeet door de wateren doorgaan; en deze raakten tot aan de enkelen. De loop van deze Hemelse Rivier en de diepte- en breedtegraden ervan schijnen op twee verschillende zaken te wijzen:

1. De geleidelijke verspreiding van de uitwendige openbaring der genade in het Evangelie en
2. De trappen van de inwendige openbaring der genade in de ziel.

Aldus lag in de eerste belofte, die geschonken werd in het Paradijs aan onze gevallen ouders, ‘dat het zaad der vrouw de slang de kop zou vermorzelen’, de eerste openbaring van de vergevende genade. De Rivier der eeuwige liefde kwam toen voor het eerst in het gezicht; maar in het uitvloeien ervan waren de wateren nog maar ondiep. Ze raakten nog maar tot de enkelen — een riviertje. Op deze wijze zijn in de eerste levensroerselen in de ziel, evenals in de bevinding van de liefde Gods bij vele Christenen, de wateren ook ondiep; ze omspoelen niet meer dan de enkelen.

Maar de Goddelijke Gids mat nog duizend ellen, en deed de Profeet door de wateren doorgaan: ‘ze raakten tot aan de knieën’.

De Rivier der genade, die de voeten van Abel, Henoeh, Noach, en de heiligen voor de zondvloed omspoeld had, werd dieper en breder in de roeping van Abraham. De belofte des Verbonds, ‘dat in hem, en in zijn zaad, alle volkeren der aarde zouden gezegend worden’, stroomde tot de knieën van de Patriarchen, niet langer een riviertje maar een rivier. En derhalve zijn er dezulken in het leven uit God, rondom wier knieën de rivier der genade stroomt en deze bevestigt hen door haar helende stroom.

Maar de Man met het meetsnoer in Zijn hand gaat nog verder en de wateren raakten nu tot de lendenen. Als ‘de enkelen’ duidt op de periode vóór de zondvloed, en ‘de knieën’ de patriarchale tijd, kunnen ‘de lendenen’ het profetische tijdvak vertegenwoordigen, toen de uitwendige openbaringen der genade in een komende Messias een diepgaander en breder karakter aannamen. En ook bevindelijk beschouwd gaat de inwendige stroom van leven en liefde in sommigen tot de lendenen, hen omspoelend met Goddelijke kracht. Als de enkels ‘zuigelingen’ vertegenwoordigen, en de knieën ‘de kinderen’ in wie de Geest des gebeds vurig is, dan kunnen de lendenen ‘de jongelingen’ uitbeelden, die ‘sterk zijn en die de boze overwonnen hebben’. Maar de Leidsman gaat nog steeds voort en nu, waren de wateren ‘hooggaande wateren’ waar men door zwemmen moest, een beek, waar men niet kon doorgaan. En kan dit niet op een gepaste wijze de dagen van Christus en Zijn Apostelen voorstellen — in ‘t bijzonder het machtige uitgieten van de Heilige Geest op de Pinksterdag, toen de rivier van barmhartigheid, genade, en waarheid, de rivier van leven en liefde, een rivier werd, waar men door zwemmen moest, en 3.000 zielen op één dag in de stroom ervan werden ondergedompeld?

b. Maar we willen met Gods zegen deze ‘rivier’ nog wat nader bezien. Een zaak, die vooral aandacht trekt is de bron en oorsprong ervan. Dit is ‘het Heiligdom’, zoals aanschouwd in de gezichten van Ezechiël; ‘De wateren, die stroomden uit het Heiligdom’. In Johannes wordt ervan gesproken als ‘de Troon Gods en des Lams’, aldus het Heiligdom vereenzelvigende met de Troon Gods en met Zijn geliefde Zoon. Er ligt iets in het woord ‘Heiligdom’, dat erg betekenisvol is, zoals dit aanduidt de bron van waaruit deze wateren vloeien. Ik behoef niet te vermelden, dat het de heilige plaats betekent, en

dat dit vooral gebruikt werd voor de Tabernakel, alwaar God woonde tussen de Cherubim. God is heilig; Zijn Naam, Zijn natuur, is volmaakt heilig.

Derhalve vloeien deze wateren voort uit de boezem van die onuitsprekelijk heilige Jehova, voor Wie de Serafs hun aangezichten bedekken, en uitroepen: 'Heilig, heilig, heilig, is de HEERE der Heirscharen'.

Ofschoon het een vergevende liefde is, die uitvloeit tot walgelijke, onwaardige, onheilige zondaren, vloeit deze evenwel uit de heilige boezem van een Drieënige Jehova. Maar Johannes zag deze voortvloeien 'uit de Troon Gods en des Lams', hetgeen de vastigheid en de eeuwige duur van de Bron ervan te kennen geeft, evenals de vereniging ervan met de verborgenheid van de vleeswording. In Ezechiël wordt deze daarom gezien af te dalen van het Zuiden des Altaars, het verband ervan aanwijzende met de offerande en het lijden van de Heere Jezus Christus. Wat is er zo vast, zo duurzaam, zo onbeweeglijk als de Troon van God? En wat zo genadig, zo medelijdend als de Troon van het Lam? Het Lam, Dat voor zondaren geslacht is, de gekruiste Man van smarten, is gezeten met de Vader op Zijn Troon, zoals Hijzelf verklaart: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijnen Troon, gelijk als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijnen Vader in Zijnen Troon' (Openb. 3 : 21). Uit deze Troon heeft deze rivier haar oorsprong.

c. Doch daar we deze 'rivier' beschouwd hebben in haar oorsprong, en we een weinig hebben gezien van de toenemende breedte en diepte van de stromen, kunnen we nu haar loop overdenken. 'Toen zeide Hij tot mij: Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa, en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond.'

Om dit te verstaan, moeten we de plaatsbepaling van Jeruzalem een weinig overdenken, want in de gezichten Gods werd de profeet van Chebar in het land van Assyrië gebracht naar Jeruzalem. De Dode Zee ligt oostelijk van Jeruzalem, en het tussenliggende land is een woeste uitgestrekte woestijn. Ezechiël zag dan in het gezicht de rivier Oostwaarts vlieten en de woestijn doorlopende, uitmonden in de Dode Zee, dat bekende zwavelmeer; de oude ligging van Sodom en Gomorra. De rivier vliet oostwaarts. Dit schijnt te wijzen op de toekomstige overwinning van het Evangelie. Tot hiertoe heeft het naar het Westen gevloten, daarbij het Oosten latende aan het heidendom en de Mohammedaanse godsdienst, maar de dag zal aanbreken, dat niet alleen 'de Koningen van Tharsis en de Eilanden' (Europa en het Westen), 'maar de Koningen van Scheba en Seba (de vorstendommen van het Oosten) vereringen zullen toevoeren'.

Maar de wateren vlieten door de woestijn in de Dode Zee. Kunnen we in het gehele Woord van God twee treffender zinnebeelden vinden van het menselijke hart? Is de natuur van de mens niet een woestijn, een bedorven woestijn? Groeit daar van nature iets goeds? Is deze niet algeheel begroeid met distels, doornen en doornstruiken? Is deze vatbaar voor bewerking? Kan enig menselijk kunnen, kan enige natuurlijke bekwaamheid de woestijn doen bloeien als de roos? Hier onderscheidt zich de valse godsdienst van de ware. De valse godsdienst geeft tot op zekere hoogte toe, dat het hart van nature een woestijn is, maar dringt aan op de bekwaamheid van de mens om dit te bewerken. De valse godsdienst stopt een onbepaalde kollektie landbouwwerktuigen in zijn hand en gelast hem deze volstrekt dorre grond te bewerken — met ongeveer evenveel resultaat als wanneer hij de Alpen zou ploegen, of de Sinaï-woestijn zou bezaaien. De ware godsdienst leert, dat het hart een woestijn is, en dat geen bekwaamheid of ijver van de mens de natuur ervan kan veranderen; maar dat genade, en genade alleen, in het hart en naar buiten vruchten der gerechtigheid voortbrengt. Doch de Heilige Geest maakt gebruik van een ander beeld, om de natuur van de mens te vermelden, en naar mijn mening zou een beeld, dat de zaak beter uitdrukt niet licht gekozen kunnen worden — ik bedoel de Dode Zee.

U weet wat de Dode Zee is, en eeuwen lang geweest is, een ernstige en verschrikkelijke gedachtenis van de oordelen Gods. Eens waren er op die grond vijf bloeiende steden gelegen — Sodom, Gomorra, Adama, Zeboïm en Bela. Door het tussenbeide komen van Lot, werd Bela (nadien Zoar genaamd) gespaard; maar op de vier gevloekte steden viel de toorn Gods. Vuur en zwavel daalde neer van de Hemel, verbrandde de steden met al hun inwoners, en verkeerde die bloeiende vallei in een blijvende zee.

Welk een beeld van de volstreekte ellende van de mens! De mens in zijn oorspronkelijke staat was als die goedbevochtigde vallei; welke vanwege de schoonheid en vruchtbaarheid was 'als de Hof des HEEREN', waarin Lot zijn tent opsloeg; maar toen Adam viel, werd die schone vallei veranderd in een zout en stinkend meer. Het wordt nadrukkelijk de Dode Zee genoemd, waarvan de wateren even ontbloot zijn van dierlijk leven, als de oevers ontbloot zijn van plantenleven — een gepast beeld voor de dode mensenziel!

En zoals de Dode Zee gezegd wordt een zwavelachtige en giftige damp uit te wasemen, zo wasemt het menselijk hart altijd de walgelijke stank der zonde uit.

d. Maar de rivier, die door de woestijn loopt, en die uitmondt in de Dode Zee moet er verandering in brengen. Deze moet de woestijn doen bloeien; ze moet leven mededelen aan die zee, die nadrukkelijk gezegd wordt dood te zijn, want we lezen: 'Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa, en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond. Ja, het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal waarhenen een dei- twee beken zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn, omdat deze wateren daarhenen zullen gekomen zijn en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles waarhenen, deze beek zal komen!' Wanneer dus de rivier van Gods genade, die 'rivier Gods, die vol water is', vliet in het menselijk hart, dan deelt deze vruchtbaarheid mee en maakt dat de dorre woestijn vruchten, leven en beweging, en heling van de Dode Zee voortbrengt. Wat een wonderbare verandering scheppen de genade, barmhartigheid en de Waarheid Gods in het hart van een zondaar! Hoeveel godsdienst is er dan zonder wortel of vrucht bij gebrek aan deze rivier. Zoals Berridge terecht zegt:

*'Ware goedheid, door 's mensen hand geplant,
Is niet lang bestand,
en sterft, zodra geboren.'*

Iemand kan planten, zaaien, wieden en sproeien, maar de eerste bries van het Goddelijke ongenoegen doet al het voortbrengsel verwelken; en de eerste brandende zonnestraal der verzoeking doet het zijn, als het gras op het dak. Doch laat de genade, barmhartigheid en de liefde Gods gevoeld worden in het hart van een zondaar; laat naar luid van de belofte, 'wateren uitbarsten in de woestijn en beken in de wildernis', dan plant de Heere daarin 'de cederboom, de sittimboom, en de mirteboom, en de olieachtige boom; en dit alles, opdat zij zien, en bekennen, en overleggen, en tegelijk verstaan, dat de hand des HEEREN zulks gedaan en dat de Heilige Israëls zulks geschapen heeft' (Jes. 41 : 20).

Alleen onder deze Goddelijke bedauwing en planting worden de vruchten des Geestes voortgebracht.

e. Maar de rivier toeft niet in de woestijn, nóch verkwist ze daar al haar wateren. Ze spoedt zich in haar levendmakende loop naar de Dode Zee. Ook daar brengt ze een wonderbare verandering teweeg. 'In de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren gezond.'

Ik behoef er nauwelijks bij stil te staan, om te bewijzen, dat hier gesproken wordt over de Dode Zee, want er ligt ten Oosten van

Jeruzalem geen andere zee, en er worden in 't bijzonder twee steden genoemd, die aan haar oevers lagen, Engedi en Eneglaim, waarvan de eedergenoemde haar naam nagenoeg tot op de huidige dag behouden heeft. De wateren van deze zee zijn onuitsprekelijk zout en brak, doortrokken van zwavel en bedekt met aardpek. Maar ze worden 'gezonder' door de rivier uit het 'Heiligdom'. Dan worden ze vers en zoet. En wat kan het zout en de bittere wateren van het menselijk hart gezond maken? Hun woelen en zwoegen kan deze niet vers en zoet maken. Ja, zoals de wateren van de Jordaan eeuwenlang in de Dode Zee zijn uitgemond, en deze nog brak is, zo kunnen alle raadgevingen en voornemens, eden en beloften uitgegoten worden in het hart van de mens, maar deze kunnen de bittere wateren ervan niet zoet maken. Trots, jaloersheid, lusten, ongeloof hebben nog de overhand. Maar de Rivier des levens 'maakt de wateren gezond'. De ellende der zonde, de vloek der wet, de wroeging der consciëntie, vijandschap tegen God, een afkeer van Zijn wil en weg

— de bittere wateren, die het leven tot een last en de dood tot een verschrikking doen zijn — worden gezond gemaakt door de stromen, die uit het Heiligdom vloeien.

II. Maar we keren ons van het beschouwen van de Dode Zee, waarin deze Rivier haar gezondmakende stromen uitgiet af om te letten op de bomen, die de profeet in het gezicht aan haar oevers zag groeien.

‘Als ik wederkeerde, ziet, zo was er aan de oever der beek zeer veel geboomte, van deze en van gene zijde’ (Ezech. 47 : 7). Het oogmerk en het nut van deze bomen wordt beschreven in de woorden van onze tekst door de Hemelse Leidsman. ‘Aan de beek nu, aan haar oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen, want zijn wateren vlieten uit het Heiligdom; en zijn vrucht zal zijn tot spijs, en zijn blad tot heling.’

a. Als we de rivier beschouwen als een zinnebeeld van het uitvloeien van barmhartigheid, genade en waarheid, leven, licht, vrijheid en liefde, zoals geopenbaard in het Evangelie, dan moeten we de ‘bomen’ van deze en van gene oever verstaan als zinnebeeld voor de zegeningen, die verbonden zijn met het Evangelie.

We kunnen derhalve de bomen beschouwen als vertegenwoordigende de inzetten van het Huis Gods, wat gewoonlijk ‘middelen der genade’ worden genoemd. Ik zal daarom, met Gods zegen trachten aan te tonen, hoe deze ‘bomen’ deze inzetten en middelen vertegenwoordigen.

U zult opmerken, dat deze ‘bomen’ aan deze en gene zijde groeien van de ‘beek’. Ze zijn derhalve verbonden met de openbaring der genade in het Evangelie; ze lopen als het ware evenwijdig met het Evangelie, en ze ontlene er al hun schoonheid, kracht en werkzaamheid aan. In warme landen werden bomen langs de wateren geplant, want alleen daar konden ze tot bloei komen. ‘Hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbekken’ (Ps. 1 : 3). ‘Hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is’ (Jer. 17 : 8). Zo ook, met de bomen, die de profeet zag; ze stonden aan deze en gene oever, daarbij uit de beek al hun kracht en sappen trekkende. Hun wortels verbreiden zich zelfs tot de vlietende beek; hun takken, die over de beek hangen, nemen de damp en de dauw in zich op, die er in de koele avond uit opstijgt. De wateren, die uit het Heiligdom stromen, vloeiden in hun wortels, medicijn meedelende aan de bladeren en voedsel aan de vrucht. Nadrukkelijk wordt er gesproken ‘het zal nieuwe vruchten voortbrengen, want zijn wateren vlieten uit het Heiligdom’. Zo ontlene de inzetten van Gods Huis, en wat genoemd worden ‘middelen der genade’, al hun balsem en al hun voedsel aan het bevochtigd worden door de zuivere rivier van het Water des Levens.

1. Let op het Woord van God zelf. Is het Woord van God niet een gezegende ordonnantie, waardoor de ziel wordt gezond gemaakt, als ze ziek is en wordt ze niet gevoed als ze kwijnende is? ‘Hij zond Zijn Woord uit, en heelde hen.’ Maar wat geeft aan het Woord van God zijn balsem en voedsel? Deze boom staat aan de oever van de beek; de Wateren des Levens vloeien er door in de bladeren — de teksten en Schriftgedeelten, die zijn takken bekleden — en in de vrucht, welke aan de grote takken ervan hangt. Heilzame medicijnen zijn over het algemeen bitter. Zodanig zijn ook vaak de bladeren aan deze boom. De ziel heeft behoefte aan terechtwijzingen, waarschuwingen, vermaningen, evenals aan opwekkende en versterkende middelen. Het geroosterde Paaslam moest gegeten worden, ‘met bittere kruiden’, en ‘aan een hongerige ziel is alle bitter zoet’. Maar de ziel heeft bij tijden ook behoefte aan de helende balsem, als ze gestriemd en verwond is door de zonde en door de smaad. De bladeren aan deze boom ‘de beloften en vertroosting’ hebben dan ook een helende werking. Ook de vrucht — de waarheid, zoals deze is in Jezus, de verkondiging van genade en vrede, de openbaring van de genade en waarheid in de Schriften — onttrekt al haar voedsel hieraan, ‘want zijn wateren vlieten uit het Heiligdom’. Wat is het Woord van God zonder leven en gevoel, zonder de balsem aan de consciëntie of zonder het voedsel voor de ziel?

2. Neem voorts het gebed. Scheid het gebed af van de genade, barmhartigheid, liefde, en de Waarheid Gods — wat is het dan? Als de barmhartigheid en genade Gods niet geopenbaard was in Jezus, dan zou er geen waarborg zijn voor het gebed.

De duivelen bidden niet, want er is geen belofte van genade, geen Verlosser voor hen voorzien. Het gebed is een gave van Boven; ‘over het huis Davids, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der

gebeden'. Genade en gebeden gaan samen. De Rivier des Levens bevochtigt de wortels van het gebed; de takken worden in de stromen ervan neergelaten; en hetgeen op zulk een schone wijze in Job genoemd wordt 'de reuk der wateren', dat wil zeggen ,de dampige lucht, die de bladeren ervan bevochtigt, doet het uitspruiten en groeien.

3. Zo is de prediking van het Evangelie een Boom des Levens. Velen kunnen God danken voor het gepredikte Evangelie. Het is voor duizenden en tienduizenden een Boom des Levens geweest. Maar waaraan ontleent het Evangelie haar werking? Niet aan de welsprekendheid vanaf de kansel, de geleerdheid van de Universiteiten, of aan de wijsheid van de academiën; maar omdat het haar wortels uitslaat in de Rivier des Levens, en omdat ze daaruit sappen en kracht trekt, dat de vrucht ervan tot spijs doet zijn en zijn blad tot heling.

4. En wat is het lezen van de Schriften? 'Dat het boek dezer wet', sprak de Heere tot Jozua, 'niet wijke van Uwen mond, maar overleg het dag en nacht' (Jozua 1 : 8). 'Onderzoek de Schriften', sprak de gezegende Heere in de dagen Zijns vleses. Het leven Gods is inderdaad een Boom des Levens, waaraan altijd nieuwe vruchten groeien en waarvan de bladeren zijn tot genezing der volkeren. 'Ik ben de HEERE, Uw Heelmeester.' Maar het is alleen een Boom des Levens, als het staat aan de oever van de beek. We kunnen de Bijbel met de grootste regelmaat lezen; we kunnen des morgens een gedeelte lezen, en we kunnen ons avondhoofdstuk met de grootste nauwkeurigheid hebben gelezen.

Ja wat meer is, we kunnen ons leven wijden aan bestudering en aan het onderzoek van de Bijbel, en evenwel nog nooit zoveel als één blad ervan plukken of een rijpe vrucht ervan verzamelen. Het is goed de Bijbel te lezen; maar dat is niet genoegzaam om tot een Christen te maken. De Rivier des Levens moet de wortelen van ons Bijbel lezen bevochtigen, en als we dan verwond zijn, dan zal er een blad zijn om te plukken, en als we dan hongerig zijn, dan zal er spijs zijn om te eten.

5. Ook met de Christelijke omgang is het zo. De gemeenschap der heiligen, de omgang, die Gods volk met elkaar heeft, het spreken vaak van een ieder tot zijn naaste (zoals Maléachi ervan spreekt) van de goedertierenheid en barmhartigheid des Heeren is een Boom des Levens; maar alleen zodanig, als deze aan de oever van de beek staat en de wortels ervan in de stroom dompelt. Wat is een zogenaamd godsdienstig gesprek anders dan ijdel gepraat, behoudens wanneer dit doortrokken wordt door de genade en de liefde Gods?

Wat is veel van wat genoemd wordt Christelijke onderhandeling slechts louter lasteren, of het praten over en het uitventen van nieuwtjes over kerken en predikanten? Godsdienstige thee-gezelschappen, verjaardagen, en te vaak bezoeken van de predikant, wat zijn het merendeels? 'Bomen, die tweemaal verstorven zijn en onworteld.' Met de bladeren alle verdord en de vruchten alle verschrompeld, liggen ze daar ter aarde geworpen aan de oever als een vervallen knotwilg. En de oorzaak waarom godsdienstige gesprekken zo dikwijls ontaarden in laster, kleinering, en ijdel gepraat is, dat deze zo genoemde gesprekken niet een Boom des Levens zijn, die aan de oever staat van deze onsterfelijke beek. Maar laat de Christelijke omgang en de gemeenschap der heiligen een Boom des Levens zijn; laat het de wortels ervan onderdompelen in de liefde Gods, en sappen en kracht uit deze levende Rivier trekken, dan brengt het vrucht voort tot spijs en bladeren tot heling.

6. Aldus is het met de ordonnanties van het Huis Gods. Hoe is de doop een Boom des Levens, vooropgesteld, dat deze groeit aan de oever der Rivier en dat hij zijn wortels uitslaat in het Water des Levens? Het doopbassin maakt de doop niet tot een geestelijke inzet. In duizenden gevallen is het niet meer dan een vormelijke ceremonie. Maar als deze bevrucht wordt met het leven Gods; als de wortels ervan gedompeld worden in de stromen der eeuwige liefde, dan, draagt deze, zoals velen ondervonden hebben vrucht tot spijs, en blad tot heling.

7. Zo is het ook met het Avondmaal des Heeren. Neem de genade, de liefde, en barmhartigheid Gods uit het Avondmaal des Heeren weg, en wat is het? Het is niet meer dan een lege vorm. Maar laat de inzet van des Heeren Avondmaal haar wortels onderdompelen in de liefde Gods, dan draagt ze vrucht tot spijs, en blad tot heling.

b. Maar de profeet spreekt van deze bomen: 'welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan'. In de Oosterse landen laten de bomen spoedig hun blad afvallen, en is de vrucht weldra vergaan, als ze niet langs de kant van een beek staan. Het is nodig, dat ze gedurig aan hun wortels bewaterd worden om het groen van het blad vast te houden en het blijven van de vrucht te bestendigen.

Aldus wordt van deze bomen gezegd, dat 'hun blad niet zal afvallen, en dat hun vrucht nooit zal vergaan'. Met andere woorden, hun bladeren zullen altijd groen zijn en hun vrucht zal altijd groeien. Welnu dit is de schoonheid en de zaligheid van de ware godsdienst, de levende Godzaligheid, het echte werk Gods aan de ziel, dat het nooit sterft. Alle andere Godsdienst kwijnt weg, verwelkt, en raakt in verval. Het heeft geen weerstand in zich; er is geen helend groen in het blad; geen schone welriekendheid in de bloem ervan; geen zoetheid, of voedsel in de vrucht.

c. Maar de schoonheid van deze Boom des Levens is deze, dat hun blad nooit verwelkt. In de ware godsdienst, in het zoete onderwijs van de Heilige Geest, daar ligt altijd iets fris, altijd iets nieuws, altijd iets gezegends. Het is als met ons dagelijks brood, hetwelk de Heere Zijn discipelen gebood te vragen — 'geef ons heden ons dagelijks brood'. Het staat nooit tegen, men wordt het nooit moede, of men krijgt er nooit een afkeer van. Zo is het eveneens met deze gezegende Boom des Levens; 'het blad valt nooit af, maar is altijd groen, fris, en helend. Ook de vrucht vergaat nooit; er is genoeg, en er is over; genoeg en meer dan genoeg om in al de behoeften te voorzien van het volk van God, in alle tijden, leeftijden, en omstandigheden.

Zie hoe dit door ieder genade-middel stroomt! U komt om het Woord van God te horen. Wat is uw hart koud! Wat is het dodig en dor! Wat is het onwetend en ontbloot! Maar daar wordt iets gesproken, dat in een ogenblik het hart schijnt te treffen, het te vertederen en het te doen smelten. Wat is dit? Een groen blad van de Boom des Levens. Ach, hier is ook vrucht, die nooit vergaat. U kunt eten en keer op keer eten, en u kunt nooit moede worden te eten. Ook met het gebed is het zo. Wat is het gebed vaak een last voor een levende ziel! Hij begeeft er zich toe zonder enig gevoel; maar laat, op zijn knieën liggende zijn hart op zachte wijze door de Geest Gods worden aangeraakt; laat zijn gemoed op een zoete wijze vertederd worden door een gezicht op Jezus, laat hem enigmate de ware toegang vinden — wat een zegen wordt er dan medegedeeld aan de ziel! Wat een verlevendiging wordt er medegedeeld! Wat een kracht wordt er geschonken! Evenzo is het met de Christelijke omgang. Soms schijnen we bevreesd te zijn een kind van God te ontmoeten — schamen we ons zelfs hem te ontmoeten, en voelen onszelf volslagen onwaardig ook maar tot het huisgezin Gods te spreken. Door deze afkeer van ons vleselijk gemoed, als we hen op een afstand zien, zouden we bijna een straat kunnen omlopen om ze te ontlopen; en als we soms in hun gezelschap raken, verlaten we hen eerder ontmoedigd van hart en terneergebogen, dan verlevendigd. Maar laat de Christelijke omgang worden geraakt door de genade en liefde Gods; laten de harten aanéengebonden worden in de zoete banden der gemeenschap en liefde; laat er iets gesproken worden, dat weerklank vindt in onze boezem; iets, dat zijn weg vindt in onze boezem; hoe zoet en gezegend wordt dan de Christelijke omgang; en hoe lijkt het de ziel dan te versterken, te verlevendigen en te vertroosten.

Ook met de ordonnanties van Gods Huis is het zo. Wat is de doop, wat is het Avondmaal des Heeren, tenzij dat de Heere erin is? Laat de Heere erin zijn, hoe nieuw is het dan; ieder blad, dat groeit aan de Boom des Levens is volkomen groen, en ieder deeltje van de vrucht, die aan de takken groeit is spijze — sappige, smakelijke, zalige spijze voor de ziel.

d. Maar er wordt gezegd 'in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen'. Er ligt altijd iets in de Goddelijke zaken, dat nieuw is. Hier is wellicht een Schriftgedeelte in het Woord van God, dat we keer op keer hebben gelezen, zonder er iets in te zien of te gevoelen; maar plotseling kan er een lichtstraal op vallen; we zien er nu iets in, dat we nooit tevoren hebben gezien, iets dat buitengewoon zoet en dierbaar is. Het is nu geheel nieuw; het wordt als nieuw aangenomen, als nieuw gevoeld, men voedt zich ermede als nieuw, men geniet ervan als nieuw. Het lijkt, alsof we tevoren nooit iets zagen in het Schriftgedeelte. Aldus wat betreft het gebed; zo ook met het beluisteren. Wellicht kunt u naar de ziel maandenlang besloten zijn geweest in moedeloosheid en gebondenheid en ellende. U kon nauwelijks iets in u opmerken van het leven Gods. Maar onder het

gepredikte Woord kan het Gode hebben behaagd, iets te doen afdalen, dat met warmte, en leven, en gevoel in uw hart gekomen is. O hoe nieuw is dit! Het is even nieuw, alsof het nooit tevoren werd gehoord; het lijkt alsof de ogen nu voor het eerst werden geopend om nieuwe dingen te zien en de oren geopend om nieuwe dingen te horen, en het hart geopend om nieuwe dingen te ontvangen. De Heere vervult aldus die gezegende belofte: 'Hij, Die op de Troon zat, zeide: Zie, Ik maak alle dingen nieuw!' Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. Welnu, dit onderscheidt de ware godsdienst, het werk des Geestes, van de dode, dorre, vormelijke belijdenis. Er is niets nieuw, groen, vers in de vleselijke godsdienst. Dat is alles oud, zoals het beschimmelde brood, de gelapte schoenen, en de versleten kleding van de Gibeonieten.

Ze hebben zoveel afgelopen met de schoenen, totdat ze deze tot gaten hebben afgedragen; en dan lappen en flansen ze deze op met een stuk oud leder. Het brood heeft zo lang in hun vat gezeten, dat het droog geworden is en beschimmeld; en hun kleding staat op het punt van hun lichaam te vallen. Zo is het niet met de godsdienst des Geestes. De 'bereidheid van het Evangelie des vredes', is een schoen, die nooit verslijt, die niet nodig heeft opgeflanst of opgelapt te worden, het Brood des Levens, dat afdaalt uit de Hemel is als het manna, dat dagelijks werd ingezameld, altijd vers, en altijd versterkend; en de mantel der gerechtigheid van Christus is nooit bezoedeld of oud.

e. Doch we kunnen opmerken, dat niet alleen de vrucht tot spijs is, maar dat ook het blad tot medicijn is. Welnu, er is medicijn van allerlei aard. Er is niet slechts zoete medicijn, ofschoon dat zeldzaam is, maar ook bittere. Er is medicijn tot genezing, en er is medicijn, die kwellend en smartelijk is. Er is het scherpe mes van de chirurg en de trekpleister van de Apotheker; het scherpe bijtmiddel en het zwachtelverband; de laatkop en de warme omslag. Zo ook de bladeren, die groeien aan de Boom des Levens. Geloof niet, dat er geen blad aan deze boom groeit, dan hetwelk wonden heelt. Er zijn zowel bittere bladeren als zoete; 'myrre en aloë' groeien, evenals 'kalmus' (d.i. de zoete suiker) en kaneel in de hof van de Bruid (Hoogl. 4 : 14). U kunt bijvoorbeeld het Woord van God komen horen, en wat kunt u ontvangen? Troost? Neen u bent niet in een gepaste toestand om troost te ontvangen; u hebt een vermaning nodig, en u krijgt deze, en u gaat huiswaarts met een verwonde consciëntie en een gekweld zuchtend hart.

Er wordt iets gezegd, dat u zeer diep treft. Wel, is dat niet een blad? Is dit slechte medicijn, die u zuchtende huiswaarts doet gaan met een roepen in uw ziel, die u de halve nacht wakker houdt, al woelende, de Heere smekende u te onderzoeken en te beproeven of u een hypocriet bent? Is dat voor sommigen niet goed geweest? Is dit niet een medicijn geweest, dat meer gepast was dan een opwekkend middel? Een opwekkend middel zou de hersenen kunnen bedwelmen en verdoven; maar het laatstgenoemde blad heeft een zuchten en kermen in het hart gewerkt. Zo is het met het lezen van Gods Woord. Wellicht leest u tot vertroosting; maar u hebt geen behoefte aan troost; u hebt behoefte aan een scherpe vermaning; u bent in een vleselijke gestalte geraakt; en waaraan u behoefte hebt is, als een ondeugend kind, niet brood en jam voor uw avondmaaltijd, maar door elkaar geschud en goed gekastijd te worden. Bedenk, dat er een roede is opgehangen in de geestelijke kinderkamer, en u zult de inrichting ervan aantreffen in Psalm 89. Dit krijgt u. Een scherpe, felle vermaning dringt uw ziel binnen uit Gods Woord, die u doet beven. Doet dit u geen goed? Doet dit het gebed niet opwellen, en doet dit u niet zuchten en roepen, en kermen tot de Heere uw ziel met Zijn tegenwoordigheid en genade te bezoeken? Aldus in de Christelijke omgang. U krijgt vaak een vermaning: 'O', zegt u, 'ik vrees, dat ik tenslotte niets ben!' O, hoe geestelijkgezind is mijn vriend! Wat een diepgaande, gezegende bevinding heeft hij! Hoe kan hij spreken van de goedertierenheid en de genade Gods! En wat een dom, ontbloot iets, dat ik ben! Zijn de gesprekken met hem geheel nutteloos geweest? Is het niet een blad geweest? Ja, en een goed blad ook, alhoewel een bitter exemplaar.

En is dit blad geen medicijn geweest om de vleselijkheid uit te zuiveren, u wakker te schudden, en om u een klaarder openbaring te doen zoeken van de genade, goedertierenheid, en de liefde Gods? Aldus met de inzettingen Gods, hoe vermanen deze ons soms! Enige tijd geleden voegde zich een vrouw bij onze kerk. Verleden jaar was ze aanwezig bij een doopbediening in deze kapel; en wat vanaf de kansel gesproken werd over de verschuldigde eigenschappen van een kandidaat-dopeling sneed haar zo door het hart, en zond haar zuchtende huiswaarts. Toen ze Fitzroy Square overstak behaagde het de Heere een belofte tot haar ziel te spreken. Waren de vermaning en de belofte niet

als een blad? Sommigen, die getuige waren van dezelfde ordonnantie konden zijn vertroost; zij kreeg een vermaning, en die vermaning werkte haar evenwel geestelijk ten goede; want later voerde het tot de belofte en een klaarder openbaring.

Het is een grote vergissing te geloven, dat de prediking van het Evangelie, of dat het lezen van Gods Woord, of dat de Christelijke samenspraken altijd troost moeten mededelen. We zijn vaak zo vleselijk, dat troost voor ons weinig minder zou zijn dan vergif; het zou ons nagenoeg dodelijk bedwelmen, en we zouden in slaap vallen, onder de betoverende invloeden van de bedwelmende drank. We hebben behoefte aan iets om ons wakker te schudden, op te wekken, te veroordelen, te doorsteken, te verwonden, bij tijden bijna te doden, en de ziel met roepen en zuchten tot de Troon te zenden. En zodanig behoort de Evangelie-bediening te zijn. Als het een Boom des Levens is, dan behoort deze vrucht te dragen tot spijze, en blad tot heling; er behoort vrucht in te zijn als spijze voor Gods volk, opdat ze soms een zoete en smakelijke maaltijd zouden hebben onder de waarheid, en opdat ze soms een blad ontvangen tot heling van een wonde, of een pleister verschaffen.

Deze wateren, zo lezen we vloeien voort uit het Heiligdom; de bomen, die daarom aan de oevers der rivier groeien zijn altijd beladen met bladeren en vruchten.

Hun blad ontbreekt nooit; hun vruchten vergaan nooit. Aldus, omdat er een Kerk op aarde is, en een God in de Hemel; omdat er een volk is, dat gezaligd moet worden, en een Zaligmaker om hen te zaligen, zo lang zullen deze bomen op de oever der rivier groeien, en zo lang zullen ze vrucht voortbrengen tot spijze, en blad tot heling.

En dit alles voor het volk van God. Ieder genade-middel en iedere inzet, is bedoeld hetzij tot spijze of tot heling. Aangezien derhalve, de liefde Gods een overvloeiende rivier is, zo lang als deze rivier stroomt, zo lang zullen de genade-middelen en de inzetten van Gods Huis staande blijven, bloeien, en vrucht dragen. Dit is de grote bron van alle bemoediging, die een predikant als het Evangelie moet prediken. 'Ik leef, en gij zult leven.' 'Mijn Woord zal niet ledig tot Mij wederkeren.' En hoe moest dit ook de hoorders aanmoedigen gebruik te maken van ieder genade-middel.

Soms zijn we traag in deze zaak. 'O', zal men soms zeggen, 'waarom is het nodig, dat ik ter kerke ga? Ik heb deze dinsdagavond zoveel te doen. Heb ik niet genoeg om voor te zorgen? Voorheen ben ik gegaan, en ik heb niets goeds verkregen; ik geloof, dat ik vanavond maar zal thuisblijven.' Iemand kan voortgaan met toe te geven aan deze trage gestalte tot hij tenslotte nooit meer gaat luisteren.

Weer een ander kan zeggen: 'Ik heb dag aan dag het Woord gelezen, maar ik kan er geen troost uit putten; ik schijn er niets in te vinden, dat mijn ziel past of dat tot een zegen is voor mijn ziel. Waartoe zou ik het nog meer lezen? Een derde kan zeggen: 'Ik tracht te bidden, maar ik krijg geen antwoord; waartoe is het nodig dat ik langer bid?'

Doch aldus sprak ook de goddeloze koning, toen er honger was in Samaria (2 Kon. 6 : 33). Een vierde kan zeggen: 'Ik voeg me bij het volk van God; ik ontvang nooit iets goeds, ik zal wat werelds gezelschap zoeken, en me niet voegen onder degenen, die godsdienstig zijn'. En een vijfde kan zeggen: 'Ik zal me niet bij een kerk voegen; wat zijn inzetten? Er ligt niets in dat behoudt; ik kan evengoed niet dan wel tot de kerk behoren'. In welk een trage, Antinomiaanse geest kan iemand zo gauw terecht komen! Houd dan in gedachte, dat deze middelen door God zijn aangewezen; bomen door Zijn eigen hand geplant aan weerszijde der Rivier; en de vrucht en de doeltreffendheid ervan hangen niet af van de beschikking van mensen, maar van de beschikking Gods. Vaak wanneer we door de strik heenbreken, waarvan ik gesproken heb, en die ons ertoe leidt de inzetten te veronachtzamen of te verwaarlozen, stellen we vast, dat er een zegen in verborgen ligt. Soms wanneer lidmaten van mijn kerk me kwamen bezoeken, heb ik in mijn gemoed een soort tegenzin gevoeld tegen hun gesprekken, ik ben bezig met schrijven of lezen, en wil niet gestoord worden. Maar als ze binnengekomen zijn en plaats hebben genomen, en begonnen zijn te praten, en mijn hart vereniging heeft gevoeld met hetgeen zij zeiden, dan is al het ijs weggedooid en dan verheug ik me in hun gezelschap. Hebt u niet hetzelfde gevoeld? Soms ook in het ter kerke gaan, heb ik me naar de plaats moeten voortslepen, zo koud, en dodig, en levenloos, ja zelfs een afkeer gevoelende van de bediening. Onlangs heb ik dit sterk gevoeld, zodat ik voor 't ogenblik een afkeer had van de kerk, het volk, en de prediking. Maar die avond werd ik aan mijn ziel gezegend, en hoe verschillend

verliet ik de kansel, van dat ik deze betrad! Ik voelde liefde tot het volk en tot het werk en ik was even getroost, als ik tevoren het tegengestelde voelde. Evenzo met het gebed in het verborgene.

We zouden iedere verontschuldiging willen aanvoeren om er mee te talmen en om het uit te stellen; wanneer we tenslotte evenwel in staat worden gesteld ons tot de Troon te begeven, worden we dan soms niet genadiglijk geholpen, voelen we dan niet een Geest des gebeds, en genieten we geen toegang om onze harten uit te gieten aan de Troon der genade? Zo is het ook met de inzettingen van Gods Huis. Er ligt in onze verdorven harten een vreselijke, ik zou haast zeggen een vervloekte weerzin ertegen, een omhoog werken van het schuim van dat 'bedenken des vleeses, dat vijandschap is tegen God'. Ik zeg niet, dat allen dit gevoelen. Ik werd niet godsdienstig geboren, zoals dat met sommigen het geval is, die uit een natuurlijke vroomheid, weinig of niets schijnen te kennen, van de vreselijke worstelingen van het vleselijke gemoed tegen al hetgeen geestelijk en hemels is. Maar als we door de genade Gods in staat zijn deze duivelse werkingen te weerstaan, en in staat worden gesteld op de Heere te wachten in de inzettingen van Zijn Huis, dan wordt er soms een zoetheid door verspreid.

Sommigen verwachten het teveel van de inzettingen, anderen hechten er te weinig waarde aan. Sommigen maken er de Rivier van, en anderen willen nauwelijks toestaan, dat het de bomen zijn, aan de oevers der Rivier. Ze zijn de Rivier niet, maar ze staan aan de rivieroever, en ze worden gevoed door haar wateren. Los van de Rivier zijn ze niets; omspoeld door haar stromen, is hun vrucht tot spijze, en hun blad tot heling. Welnu, dit is een zeer verschillende zaak van de inzettingen van Gods Huis, of van de genade-middelen op te werpen als bezittende een aangeboren kracht. Dat is papisme — noodzakelijkerwijs een sacramentele genade hechten aan een inzetting, alsof het opleggen van de handen de Heilige Geest zou kunnen meedelen; of dat het besprengen van het voorhoofd van een kind de ziel zou kunnen wederbaren.

Nóch de Schriften, nóch het gezond verstand rechtvaardigen zulk godsdienstig bedrog. De bomen op zichzelf zouden slechts verwelken en afsterven, als hun wortels niet langs de rivier liepen. Aldus moeten we de inzettingen van Gods Huis en de middelen der genade altijd beschouwen in hun verband met de beschikking Gods, en de liefde, barmhartigheid, en genade, uitgestald in de Zaligmaker. Dan mogen we hopen, dat de Christelijke omgang wordt gezegend; dat het gebed aan de Troon der genade zal worden gezegend; dat het lezen en onderzoeken van de Schriften zal worden gezegend; en zullen we aldus een zoete bemoediging hebben, te geloven, dat God, Die Zijn middelen beschikt heeft, deze aan onze ziel wil zegenen tot opbouw en tot vertroosting.

AMEN.